

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จังหวัดเพชรบูรณ์เป็นจังหวัดหนึ่งที่มีประวัติศาสตร์ที่เก่าแก่มาช้านานกว่า 1,000 ปี โดยเป็นอาณาจักรของพ่อขุนผาเมืองเจ้าเมืองราดสมัยสุโขทัย และได้เจริญรุ่งเรืองมาถึงปัจจุบัน วิถีชีวิตของชาวเพชรบูรณ์จึงมีวิถีชีวิตเป็นวัฒนธรรมท้องถิ่นที่ไม่เหมือนท้องถิ่นอื่น เช่น ภาษาท้องถิ่น ผลไม้ ภูมิทัศน์บ้านเรือนล้วนเป็นเอกลักษณ์ของชาวเพชรบูรณ์ (สมพร แพ่งพิพัฒน์. 2542 : 12) มีประชากรประกอบอาชีพเกษตรกรรมประมาณร้อยละ 85 ของประชากรทั้งหมด มีพื้นที่ทำการเกษตร 4.67 ล้านไร่ และเป็นแหล่งปลูกมะขามหวานมากที่สุดในประเทศไทย ปัจจุบันมีพื้นที่ปลูกมะขามหวานประมาณ 102,913 ไร่ ให้ผลผลิต 30,000 ตัน คิดเป็นมูลค่าไม่ต่ำกว่า 1,000 ล้านบาท จังหวัดเพชรบูรณ์เป็นแหล่งปลูกมะขามหวาน ในแต่ละปีผลผลิตมะขามมีปริมาณมากทำให้เกิดการแข่งขันทางการตลาดสูงส่งผลให้ราคาตกต่ำลงอย่างมาก ปัญหาทางการตลาดจึงเป็นประเด็นสำคัญที่ทำให้เกษตรกรปลูกมะขามในอำเภอต่างๆ ของจังหวัดเพชรบูรณ์มีการรวมกลุ่มเพื่อพัฒนาอาชีพโดยจัดตั้งเป็นกลุ่มต่าง ๆ ได้แก่ กลุ่มเกษตรกร กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร โดยในปี 2547 มีกลุ่มหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ที่ดำเนินการเกี่ยวข้องกับมะขามจำนวนทั้งสิ้น 43 กลุ่ม เป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 กลุ่มที่มีกิจกรรมเด่นชัด จำนวน 8 กลุ่ม ใน 7 อำเภอของจังหวัดเพชรบูรณ์ (อมลัญญ์ นัตรตระกูล. 2547 : 2) ผลิตภัณฑ์มะขามที่วางจำหน่ายนั้น กลุ่มต่างๆ เข้าร่วมโครงการ หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ เพื่อให้ได้มาตรฐานของผลิตภัณฑ์ชุมชน ซึ่งสินค้าบางกลุ่มยังขาดบรรจุภัณฑ์หรือมีบรรจุภัณฑ์อยู่แล้วแต่ไม่ได้มาตรฐานของมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนและองค์การอาหารและยา ไม่มีฉลากสินค้า บอกถึงบรรจุภัณฑ์อาหารและวัสดุที่นำบรรจุไม่สามารถยืดอายุอาหารได้ นอกจากนี้รูปแบบของบรรจุภัณฑ์ไม่สามารถปกป้องสินค้าที่อยู่ภายในระหว่างรอจำหน่ายและขนส่งได้ จึงเป็นการเสียโอกาสที่จะยกระดับผลิตภัณฑ์ชุมชน ในภูมิภาคเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานผลิตภัณฑ์ และส่งเสริมการตลาดในระดับพื้นที่

ด้วยกลยุทธ์การใช้บรรจุภัณฑ์เป็นเครื่องมือสำคัญทางด้านกราฟิก ที่เปรียบเสมือนกับการมีพนักงานขายเงียบ (The silent salesman) มาช่วยส่งเสริมให้สินค้าเป็นที่ยอมรับต่อตราสินค้าในที่สุด (สินินาถ เลิศไรรวัน. 2537 : 4) โดยการออกแบบศิลปะท้องถิ่น เทคนิคการออกแบบวิธีนี้มีจุดมุ่งหมายอันดับแรก คือ การส่งเสริมสินค้าที่ผลิตภายในท้องถิ่นเพื่อเสนอแก่นักท่องเที่ยวให้ซื้อกลับไปเป็นของฝากรายละเอียดบนบรรจุภัณฑ์ที่ใช้สื่อความหมายเพื่อเป็นของฝากนี้ มักจะใช้สิ่งที่

รู้จักกันดีในท้องถิ่น นอกเหนือจากรายละเอียดของกราฟิก การออกแบบโครงสร้างบรรจุภัณฑ์ เพื่อซื้อกลับไปเป็นของฝากจำเป็นต้องพิจารณาถึงความสะดวกในการนำกลับของผู้ซื้อและความแข็งแรงของบรรจุภัณฑ์ใน มีการออกแบบหีบห่อเพื่อความสะดวกในการนำกลับ (ปุ่น คงเจริญเกียรติ และสมพร คงเจริญเกียรติ. 2541 : 205)

ในขณะเดียวกันเพื่อเป็นการร่วมส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยจังหวัดเพชรบูรณ์ได้จัดงานกาชาดมะขามหวานประจำปีในช่วงเดือนมกราคมของทุกปี เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์จังหวัดเพชรบูรณ์ ในฐานะที่เป็นจังหวัดที่มีมะขามหวานที่มีชื่อเสียงระดับประเทศ นับเป็นโอกาสดีที่ชาวบ้านในแต่ละชุมชนจะได้นำเสนอมะขามหวานร่วมออกร้าน เพื่อเผยแพร่สินค้าที่เป็นเอกลักษณ์ให้แก่นักท่องเที่ยวผู้มาเยือนเกิดความประทับใจ โดยเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของจังหวัดเพชรบูรณ์ 2548 พัฒนาเพื่อเป็นดินแดนแห่งความสุข ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี และเป็นเมืองท่องเที่ยวที่ปลอดภัย คือ การส่งเสริมการผลิตให้ผลิตสินค้าได้มาตรฐานสากล การส่งเสริมการตลาด ขยายช่อง ส่งของรอบโลก โดยใช้ยุทธศาสตร์การขยายตัว มีอาชีพเพื่อเสริมคุณค่าภูมิปัญญาท้องถิ่น และการส่งเสริมมาตรฐานและพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ให้สินค้ามีคุณภาพเป็นที่พอใจของผู้บริโภค ให้ได้รับการรับรองคุณภาพมาตรฐาน มผช. ออย. มอก. ฮาลาล รหัสแห่งประเทศไทย(คณะอนุกรรมการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์จังหวัดเพชรบูรณ์. 2548 : 23)

จากสภาพปัญหาตามที่กล่าวมาข้างต้นนั้น ผู้วิจัยมุ่งที่จะทำการศึกษาและออกแบบเรื่อง “ การศึกษาและพัฒนาบรรจุภัณฑ์มะขามหวาน จังหวัดเพชรบูรณ์ ” ที่มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นมีความเหมาะสมกับการใช้งานตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน และองค์การอาหารและยา สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นการยกระดับมาตรฐานงานออกแบบบรรจุภัณฑ์ของฝากประจำท้องถิ่น โดยมุ่งหวังให้รัฐวิสาหกิจชุมชนส่งเสริมช่วยการสร้างให้เกิดมาตรฐานสำหรับผลิตภัณฑ์ในชุมชนตัวเอง ให้เป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยวก่อให้เกิดการสร้างกระแสนิยมการใช้สินค้าไทย ถือเป็นการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น นำมาซึ่งรายได้ให้กับชาวบ้านในชุมชนสร้างให้เกิดความเข้มแข็งและส่งเสริมการพัฒนาชนบทในระดับรากหญ้าอย่างยั่งยืนต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาและพัฒนาบรรจุภัณฑ์มะขามหวาน จังหวัดเพชรบูรณ์ เกี่ยวกับการบรรจุเครื่องหมาย และฉลาก

2.2 เพื่อหาประสิทธิภาพบรรจุภัณฑ์มะขามหวาน จังหวัดเพชรบูรณ์

2.3 เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจบรรจุกัณฑ์มะขามหวาน จังหวัดเพชรบูรณ์ รูปแบบใหม่กับรูปแบบเดิมด้านโครงสร้างและด้านกราฟิก

1.3 สมมติฐานของการวิจัย

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลมีระดับความพึงพอใจคุณลักษณะของบรรจุกัณฑ์แบบใหม่สูงกว่าบรรจุกัณฑ์แบบเดิมทั้งด้านโครงสร้างและด้านกราฟิกบนบรรจุกัณฑ์

1.4 กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย

“การศึกษาและพัฒนาบรรจุกัณฑ์มะขามหวาน จังหวัดเพชรบูรณ์” ประกอบด้วยสาระสำคัญ แนวคิด ทฤษฎี และหลักการต่างๆ ของการวิจัยดังต่อไปนี้

1.4.1 การออกแบบบรรจุกัณฑ์ จากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดสำหรับการออกแบบบรรจุกัณฑ์มะขามหวาน ดังนี้

1.4.1.1 การออกแบบโครงสร้างบรรจุกัณฑ์ คือการกำหนดลักษณะรูปร่าง รูปทรง ขนาด ปริมาตร ส่วนปริมาตรอื่นๆของวัสดุที่จะนำมาผลิตและประกอบเป็นภาชนะบรรจุให้เหมาะสมกับหน้าที่ใช้สอย ตลอดจนกรรมวิธีการผลิต การบรรจุ การเก็บรักษาและการขนส่ง

- มีประสิทธิภาพในการปกป้องรักษาไม่ให้สินค้าเสื่อมสภาพและเสียหาย
- มองเห็นสินค้าภายในได้อย่างชัดเจน
- มีขนาดและรูปแบบที่สามารถหิ้วถือนำพาได้สะดวก
- เปิดบริโภคและจัดเก็บส่วนที่เหลือได้สะดวก
- วัสดุที่ใช้ผลิตเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (ประชิด ทิณบุตร. 2531 : 86)

1.4.1.2 การออกแบบกราฟิกบนบรรจุกัณฑ์

1) การออกแบบศิลปะท้องถิ่น การส่งเสริมสินค้าที่ผลิตภายในท้องถิ่น เพื่อเสนอแก่นักท่องเที่ยวให้ซื้อกลับไปเป็นของฝาก รายละเอียดบนบรรจุกัณฑ์ที่ใช้สื่อความหมายเพื่อเป็นของฝาก (ปุ่น คงเจริญเกียรติ และสมพร คงเจริญเกียรติ. 2541 : 205)

2) กลยุทธ์การตลาด ช่องทางการจัดจำหน่ายและสถานะคู่แข่งขึ้นมาเป็นแนวความคิดในการออกแบบให้สนองกับจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ด้วยเหตุนี้ในแง่ของนักออกแบบบรรจุกัณฑ์ การออกแบบอาจเขียนเป็นสมการออกแบบ ดังนี้

การออกแบบ = คำบรรยาย + สัญลักษณ์ + ภาพพจน์

Design = Words + Symbols + Image ดังรายละเอียดดังนี้

- มีรูปแบบที่สวยงามโดดเด่นสะดุดตา

- มีลักษณะเฉพาะของท้องถิ่นที่แตกต่างจากสินค้าจากแหล่งอื่น
- มีการนำเสนอข้อมูลที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับสินค้าที่ครบถ้วนและชัดเจน
- มีเครื่องหมายมาตรฐาน และสัญลักษณ์ต่างระบุไว้บนฉลาก (ปุ่น คงเจริญเกียรติ และสมพร คงเจริญเกียรติ. 2541 : 179)

1.4.1.3 การออกแบบบรรจุภัณฑ์สำหรับอาหาร สำหรับบรรจุภัณฑ์ที่ใช้บรรจุอาหารนั้น นอกเหนือจากต้องทำหน้าที่บรรจุภัณฑ์ได้สมบูรณ์แล้วยังต้องให้ความปลอดภัยแก่ผู้บริโภคอาหารนั้นด้วย โดยควรมีคุณสมบัติพื้นฐาน ปลอดภัย สามารถใช้สัมผัสกับอาหารได้ ทนทานต่อสภาวะการผลิตและการจัดจำหน่าย ป้องกันการเสื่อมสภาพของอาหารได้ตามอายุการวางจำหน่ายที่ต้องการ สามารถแสดงตัวสินค้า ตรา เครื่องหมายการค้า และข้อมูลตามที่กฎหมายกำหนด (อมลัญญ์ ฉัตรตระกูล. 2548 : 29)

1.4.2 มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.)

โครงการมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อรองรับการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ชุมชน หรือระดับพื้นที่ที่ยังไม่ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควร เพื่อเสริมสร้างให้แต่ละชุมชนได้ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นเพื่อผลิตจำหน่ายสู่ตลาดผู้บริโภค ฉะนั้นโครงการมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนมีข้อกำหนดที่เหมาะสมกับสภาพของผลิตภัณฑ์เป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย มีแนวทางปฏิบัติไม่ซับซ้อน เพื่อให้ผู้ผลิตเข้าถึงมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนได้ง่าย

1. การบรรจุ มีการบรรจุผลิตภัณฑ์ในภาชนะบรรจุ ให้กล่าวถึงภาชนะบรรจุ วัสดุที่เหมาะสม ปริมาณสุทธิให้ระบุเป็นน้ำหนักสุทธิหรือจำนวนชิ้น หรือปริมาตรสุทธิไว้ด้วยโดยระบุไว้ในแต่ละภาชนะบรรจุต้องไม่น้อยกว่าที่ระบุไว้ที่ฉลาก

2. เครื่องหมายและฉลาก เป็นส่วนจำเป็นของมาตรฐานเพราะจะเป็นประโยชน์แก่ผู้บริโภค ข้อความที่ระบุไว้ในหัวข้อนี้หมายความว่า เป็นข้อความที่ผู้ทำต้องระบุไว้ที่ฉลากทุกข้อ โดยให้คำนึงถึงความจำเป็น ประโยชน์ของผู้บริโภค รวมทั้งความเป็นไปได้ของผลิตภัณฑ์ แต่ไม่ได้หมายความว่าผู้ทำจะระบุข้อความอื่นที่ฉลากอีกไม่ได้ กรณีของการระบุชื่อผลิตภัณฑ์ที่ฉลากอาจระบุเป็นชื่อผลิตภัณฑ์ตามมาตรฐาน หรืออาจระบุให้ใช้ชื่ออื่นที่สื่อความหมายว่าเป็นผลิตภัณฑ์ตามมาตรฐานนี้ก็ได้แล้วแต่เหมาะสม (สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม. 2546 :7)

1.4.3 มาตรฐานอาหารและยา (อย.)

การแบ่งกลุ่มผลิตภัณฑ์อาหาร แบ่งตามลักษณะของการขออนุญาตผลิต กลุ่มอาหารที่ต้องมีเครื่องหมาย อย. แต่ไม่ต้องส่งตัวอย่างตรวจวิเคราะห์ ได้แก่ มะขามคลุก มะขามกวน มะขามแก้ว อาหารกลุ่มนี้เป็นอาหารที่มีการแปรรูป ที่มีวัตถุดิบขึ้นหรือสารคัดออกซิเจนในภาชนะบรรจุ

ใช้ประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 223 พ.ศ.2544 เรื่อง วัตถุแต่งกลิ่นรส การแสดงฉลากของวัตถุแต่งกลิ่นรส ดังรายละเอียดดังนี้

1. ฉลากของวัตถุแต่งกลิ่นรสที่จำหน่ายต่อผู้บริโภค ต้องมีข้อความเป็นภาษาไทย
 - 1.1 ชื่ออาหาร โดยมีข้อความว่า วัตถุแต่งกลิ่นรสธรรมชาติ
 - 1.2 วัตถุประสงค์หรือประโยชน์ในการใช้ พร้อมวิธีใช้
 - 1.3 ปริมาณสุทธิของอาหารเป็นระบบเมตริก
 - 1.4 ชื่อและที่ตั้งของผู้ผลิต
 - 1.5 ชนิดและปริมาณของสีที่ผสมในวัตถุแต่งกลิ่นรส (ถ้ามี)
 - 1.6 คำแนะนำในการเก็บรักษา (ถ้ามี)
 - 1.7 เดือนและปีที่ผลิต การแสดงข้อความตามวรรคแรก จะต้องแสดงให้เรียงตามลำดับของวันเดือนปีตามที่กำหนด กรณีการแสดงเดือนอาจแสดงโดยใช้ตัวอักษรแทนได้
 - 1.8 ข้อความที่สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาประกาศกำหนด(ถ้ามี)
- (สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา. 2549)[on-line]

1.4.4 การทดสอบบรรจุภัณฑ์

เพื่อใช้เป็นกรอบแนวความคิดในการประเมินประสิทธิภาพการใช้งานของบรรจุภัณฑ์ในการคุ้มครองสินค้าที่บรรจุอยู่ภายใน โดยใช้บรรจุภัณฑ์ต้นแบบ (Prototype) คือ

1. ผลิตภัณฑ์มะขามฝัก ทดสอบประสิทธิภาพของบรรจุภัณฑ์ ในการต้านแรงสั่นสะเทือนที่เกิดจากการขนส่งของสินค้า ซึ่งได้แก่ การทดสอบการต้านแรงสั่นสะเทือน ตามมาตรฐาน ISO 2247 (International organization for standardization)

2. ผลิตภัณฑ์มะขามฝัก ทดแรงกดทับที่เกิดจากการวางเรียงซ้อนกันของสินค้าเพื่อรอการจำหน่าย ซึ่งได้แก่ การทดสอบประสิทธิภาพในด้านความต้านแรงกด (Compression strength)เมื่อมีการเรียงซ้อนในระหว่างการเก็บรักษา ด้วยเครื่องกด (Compression Tester) ใช้วิธีการทดสอบตามมาตรฐาน(ASTM D 642-00 American society for testing materials (ศูนย์การบรรจุหีบห่อไทย. 2548 :7)

3. ผลิตภัณฑ์มะขามแปรรูป การทดสอบประสิทธิภาพการใช้งานของบรรจุภัณฑ์ เพื่อทดสอบบรรจุภัณฑ์เพื่อการขายปลีกตามมาตรฐาน ASTM D3985-02 American society for testing materials อัตราการซึมผ่านของก๊าซออกซิเจน(ศูนย์การบรรจุหีบห่อไทย. 2548 : 9)

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาและพัฒนาบรรจุภัณฑ์มะขามหวาน จังหวัดเพชรบูรณ์ ครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1.5.1 ขอบเขตของผลิตภัณฑ์มะขามหวาน

ในการศึกษาแนวทางการออกแบบบรรจุภัณฑ์มะขามหวานจังหวัดเพชรบูรณ์ให้มีมาตรฐานและความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายดังต่อไปนี้

1.5.1.1 ผลิตภัณฑ์มะขามฝัก

1.5.1.2 ผลิตภัณฑ์มะขามแปรรูป

1.5.2 ขอบเขตของการศึกษาและพัฒนาบรรจุภัณฑ์มะขามหวาน

ในการศึกษาและพัฒนาบรรจุภัณฑ์มะขามหวานจังหวัดเพชรบูรณ์ผู้วิจัยได้กำหนดแหล่งที่มาของข้อมูลในแต่ละขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาแนวทางการออกแบบบรรจุภัณฑ์มะขามหวาน จังหวัดเพชรบูรณ์ ให้มีเอกลักษณ์จังหวัดเพชรบูรณ์ และมาตรฐาน ผู้ให้ข้อมูลจำนวน 100 คน ประกอบด้วยผู้จำหน่ายและผู้ที่ต้องการซื้อสินค้ามะขามหวาน ใช้วิธีสุ่มโดยบังเอิญ (Accidental Sampling) โดยการสุ่มผู้ให้ข้อมูลเมื่อมีผู้ให้ข้อมูลมารอให้สุ่มที่ร้านจำหน่ายสินค้า (นิรัช สุดสังข์. 2548 : 48)

2. ข้อกำหนดของ อย. ในการพัฒนาบรรจุภัณฑ์มะขามหวานแปรรูปแบ่งตามลักษณะของการขออนุญาตผลิต ในประเภท กลุ่มที่ต้องมีเครื่องหมาย อย. และฉลากเป็นอาหารที่มีการแปรรูปและอยู่ในหมวดหมู่อาหารที่ต้องมีเครื่องหมาย อย. แต่ไม่ต้องส่งตัวอย่างตรวจวิเคราะห์ มีบรรจุภัณฑ์ป้องกันก๊าซออกซิเจน

3. มะขามฝักเป็นผลไม้สด ที่ไม่ได้แปรรูปไม่ต้องมีเครื่องหมาย อย. ใช้ข้อกำหนดของผลิตภัณฑ์ชุมชนของสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมในการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ฝักมะขามหวาน โดยยึดข้อกำหนดการจัดทำร่างมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน เกี่ยวกับการบรรจุเครื่องหมาย ฉลาก

4. การออกแบบและพัฒนา

- ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบกราฟิกและบรรจุภัณฑ์ได้แก่ผู้ทรงคุณวุฒิด้านบรรจุภัณฑ์ ที่เป็นนักวิชาการและนักออกแบบจากสถาบันการศึกษาและองค์กรในภาครัฐที่มีบทบาทการออกแบบกราฟิกบรรจุภัณฑ์ จำนวน 5 ท่าน

5. การประเมินเปรียบเทียบบรรจุภัณฑ์มะขามหวาน จังหวัดเพชรบูรณ์รูปแบบใหม่กับรูปแบบเดิมทั้งในด้านโครงสร้างและด้านกราฟิก

- กลุ่มผู้ให้ข้อมูลจำนวน 100 คน ที่ต้องการซื้อสินค้าและผู้จำหน่าย

6. การทดสอบบรรจุภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์มะขามหวานรูปแบบใหม่ ทดสอบการประเมินประสิทธิภาพการใช้งานของบรรจุภัณฑ์ในการคุ้มครองสินค้าที่บรรจุอยู่ภายใน โดยใช้บรรจุภัณฑ์ต้นแบบ (Prototype) ของผลงานรูปแบบใหม่ 2 รูปแบบ

1.5.3 ขอบเขตในการกำหนดตัวแปร

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาและออกแบบเอกลักษณ์บรรจุภัณฑ์มะขามหวานจังหวัดเพชรบูรณ์ ครั้งนี้ประกอบไปด้วย

1.5.3.1 ตัวแปรต้นได้แก่

1. รูปแบบบรรจุภัณฑ์มะขามฝัก
2. รูปแบบบรรจุภัณฑ์มะขามหวานแปรรูป

1.5.3.2 ตัวแปรตามได้แก่

- ประสิทธิภาพด้านโครงสร้าง
- ความพึงพอใจในคุณลักษณะของบรรจุภัณฑ์ ในด้านโครงสร้างและ

ด้านกราฟิกของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล 100 คน

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.6.1 มะขามหวานฝัก หมายถึง มะขามหวานที่มีสภาพเดิมจากต้น มีเปลือกหุ้มเมื่อแกะเปลือกออกแล้วรับประทานได้ทันที

1.6.2 มะขามแปรรูป หมายถึง มะขามหวานที่แกะเปลือกออกแล้วนำไปผสมกับ น้ำตาล เกลือ พริก และอื่นๆ ขึ้นอยู่กับชนิดของมะขามแปรรูปแล้วรับประทานได้ทันที

1.6.3 บรรจุภัณฑ์มะขามฝัก คือ ภาชนะห่อหุ้มมะขามหวานฝัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ตามข้อกำหนดการจัดทำร่างมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน เกี่ยวกับการบรรจุ เครื่องหมาย ฉลาก

1.6.4 บรรจุภัณฑ์มะขามแปรรูป หมายถึง ภาชนะห่อหุ้มผลิตภัณฑ์มะขามหวานแปรรูป จังหวัดเพชรบูรณ์ ตามข้อกำหนดขององค์การอาหารและยาโดยแบ่งลักษณะของการขออนุญาตผลิต

1.6.5 ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่มีต่อคุณลักษณะของบรรจุภัณฑ์มะขามหวานฝักและบรรจุภัณฑ์มะขามหวานแปรรูปทั้งด้านโครงสร้างและด้านกราฟิก

1.6.6 ด้านกราฟิก หมายถึง การจัดองค์ประกอบกราฟิกบนบรรจุภัณฑ์และแสดงออกด้วยจุดเส้น สี ภาพประกอบ มีรูปแบบที่สวยงามโดดเด่นสะดุดตา มีลักษณะเฉพาะของท้องถิ่นที่

แตกต่างจากสินค้าจากแหล่งอื่น มีการนำเสนอข้อมูลที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับสินค้าที่ครบถ้วนและชัดเจน มีเครื่องหมายมาตรฐาน และสัญลักษณ์ต่างระบุไว้บนฉลาก

1.6.7 ด้านโครงสร้าง หมายถึง ลักษณะของบรรจุภัณฑ์ที่ใช้งานได้เหมาะสม มีประสิทธิภาพในการปกป้องรักษาไม่ให้สินค้าเสื่อมสภาพและเสียหาย มองเห็นสินค้าภายในได้อย่างชัดเจน มีขนาดและรูปแบบที่สามารถหิ้วถือนำพาได้สะดวก เปิดบริโภคและจัดเก็บส่วนที่เหลือได้สะดวกวัสดุที่ใช้ผลิตเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

1.6.8 ประสิทธิภาพในด้านโครงสร้าง หมายถึง ประสิทธิภาพด้านโครงสร้างทางกายภาพของบรรจุภัณฑ์ ที่มีความแข็งแรงใช้งานได้ทดสอบตามมาตรฐาน ISO 2247 (International organization for standardization) ASTM D 642 และ ASTM D3985 (American society for testing materials)